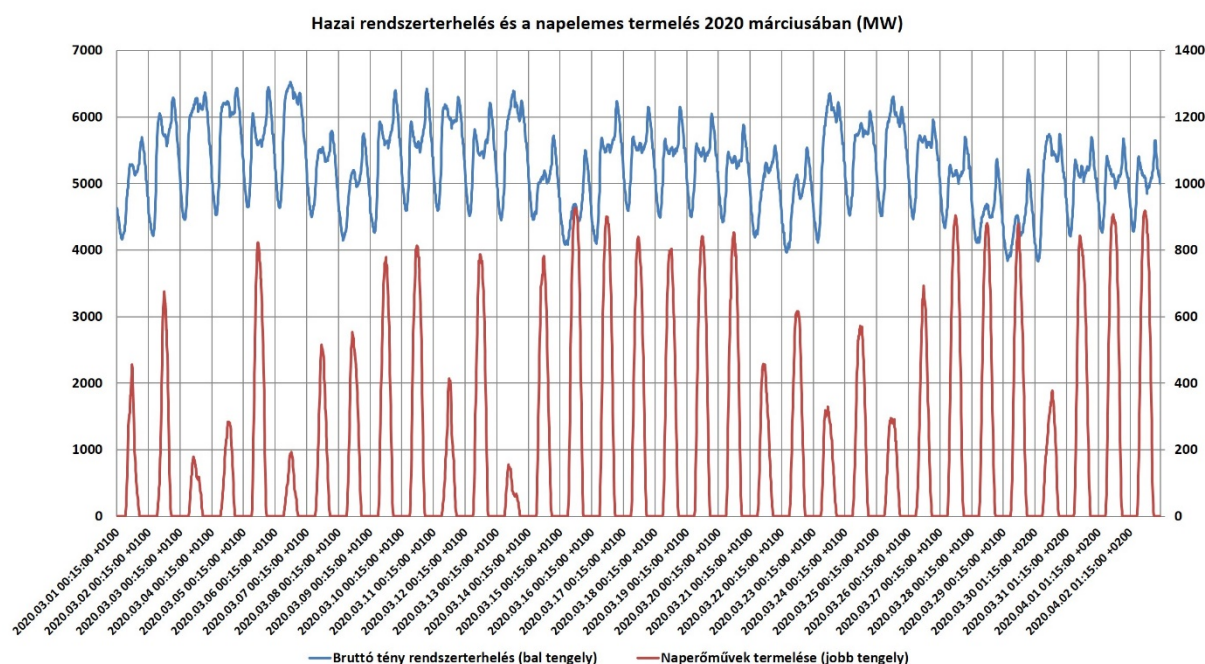

A KORONAVÍRUS HATÁSA A VILLAMOSENERGIA-SZEKTORRA 2020. MÁRCIUS 23-29. KÖZÖTT

Dr. Hugyecz Attila – 2020. április 3.

A médiában megjelent híreket figyelmesen olvasva azt látjuk, hogy a MAVIR például közölte, hogy márciusban a villamosenergia-fogyasztás 5%-kal esett, mindemellett azonban kijelenti, hogy a koronavírus hatásait nem lehet pontosan elhatárolni. Más portálokon megjelent, hogy március második felében (koronavírus időszaka) a hazai terhelés érezhetően csökkent. Mi **felhívjuk a figyelmet arra, hogy a hazai rendszerterhelési adatok a napelemes torzító hatások miatt félrevezetőek**, és ezt csak tetézi az, hogy egyik héten „tél” van, a másik héten „nyár”, és ez a fűtési célú villanyvételezésen keresztül szintén hatással van a rendszerterhelésre. Március második felében sokkal többet sütött a Nap, és az elosztóhálózatra csatlakozó kiserőművekben megtermelt és egyben lokálisan el is fogyasztott villany mennyiségét a MAVIR nem látja, ezáltal a terhelési adatokon keresztül mi sem látjuk. Vagyis **a média által keltett azon asszociációkat, miszerint „a koronavírus miatt csökken a hazai villamosenergia-fogyasztás” nem feltétlenül kell elfogadnunk**, és jelezzük, hogy e téren a MAVIR is igen óvatosan fogalmazott a médián keresztül (és telefonon nekem is).

A napelemes hatások média általi kifejejtésére nézzük meg a lenti ábrát.

Azt látjuk, hogy **amikor alacsony a napelemes termelés, minden további nélkül 3-500MW-tal magasabb a rendszerterhelés, és a napon belüli terheléslefutás is teljesen más alakot ölt** (az ábrán egy oszlop egy napnyi időtartamot jelöl). Ez a megváltozott terheléslefutás annak hatása, hogy a napelemes rendszerekkel rendelkező lakosság/kisipar részben megtermeli magának a villamos energiát, és azt nem a hálózatról vételezi, így a terhelési görbéből ez a fogyasztás hiányzik. (E témáról korábban hosszasan anyagban értekeztünk.)

Mostani anyagunkban ezért a napelemes és időjárás hatásokról megtisztítottuk a hazai terhelési görbét, a koronavírus második hetének rendszerterhelési hatásait most ennek alapján mutatjuk be. Először a koronavírus releváns társadalmi hatásait foglaljuk össze, aztán a terhelésekre térünk rá.

A koronavírus gazdasági hatása kibontakozásának második hetében (márc. 23-29.) folytatódtak az első héten meghozott intézkedések hatásai, így

- zárva tartottak az iskolák, felsőoktatási intézmények, bíróságok
- az erre alkalmas cégek átálltak home office-ra
- a tömegközlekedési járatok ritkított járatsűrűséggel közlekedtek
- zárva voltak a múzeumok, színházak, mozik, kultúrházak
- az üzletek rövidített nyitvatartással üzemeltek (a héten ez tovább szigorodott).

Az alábbi táblázatba foglaltuk azokat az új intézkedéseket, amelyek a héten új elemként vélhetően hatással voltak a hazai villamosenergia-keresletre és rendszerterhelésre.

A koronavírus 2. hetében megismert új események

	Intézkedések lényege
2020. március 23., hétfő	Leállnak az autógyáraink (AUDI, Merc, Suzuki, Opel), ez érinti a beszállítói láncot is. Az AUDI és az Opel már márc. 17-től kezdve fokozatosan leállítja termelését kb. 2 hétre. A Merc kb. 2 hétre áll le, akit tudnak, engednek home office-ra. A Suzuki márc. 23-tól április 3-ig áll le a tervek szerint, az Opel egy hétre. Részlegesen leállt a Bosch Hatvanban, máshol működik, de ahol tud, ő is home office-ol. Átmenetileg leáll a Continental makói és váci üzeme (hűtő-fűtő csövek és üzemanyagtömlők gyártása, gumi termékek). Bezárt a Budmil mind a 43 üzlete.
2020. március 24., kedd	15 ezer darab budapesti, AirBnB-s lakás áll üresen.
2020. március 25., szerda	Nagyon elterjedt a home office: a budapesti autóforgalom harmada a megszokottnak, ez harmadával kevesebb, mint egy járványt megelőző időszak átlagos vasárnapi forgalma.
2020. március 26., csütörtök	Április 1-től a BKK tovább ritkítja járatait, ugyanis az utasszám 80-90%-kal csökkent, így a korábban bevezetett tanszüneti menetrend szerinti járatsűrűség sem indokolt. Szombati menetrenden alapuló járatsűrűség lesz, némi módosításokkal. Mától bezár a Café Frei összes üzlete. Számos vidéki nagyvárosban is csökken a tömegközlekedési járatsűrűség.
2020. március 27., péntek	A Mercedes bejelenti, hogy nem két hétre áll le, hanem 4 hétre.
2020. március 28., szombat	Mától kijárási korlátozás lép életbe: "Vendéglátó üzletben, ..., tartózkodni tilos." Az éttermek már csak elvitelre szolgálhatnak ki, de az élelmiszerboltokra, drogériákra, dohányboltokra, benzinkutakra nincs további érdemi korlátozás (idősek csak 9-12h, többiek ezen kívül mehetnek). Alapvetően csak munkába, boltba, gyógyszerárba szabad kimenni. Mától bezárt az összes Decathlon áruház. Rövidebb ideig tartanak nyitva a SPAR és InterSpar üzletek, késő esti terhelés csökken. Mától csökken a szombaton nyitva tartó posták száma, vasárnaponként az összes zárva lesz. Mától leáll a zugligeti libegő. Bezár az H&M, a Zara, a C&A, az IKEA, a Libri, a Lira Könyv, a JYSK csak 15 óráig tart nyitva.
2020. március 29., vasárnap	

A koronavírus második hetében az ipari szereplők közül néhány leállította termelését, így leálltak autógyáraink, leállt a hatvani Bosch, a Continental makói és váci üzeme. Bezártak a Budmil, a Decathlon, az IKEA, a H&M, a Zara, a C&A, a Libri, a Lira üzletei, bezárt egy-egy posta, s több más üzlet rövidítette nyitva tartását.

A hatások értékeléséhez **megnéztük, az egyes gazdasági szektorok mekkora súlyt képviselnek a hazai nettó villamosenergia-fogyasztásban**. Táblázatunkban sárgával jelöltük azokat a szektorokat, amelyek koronavírus-érintettségéről a hírekben olvashattunk.

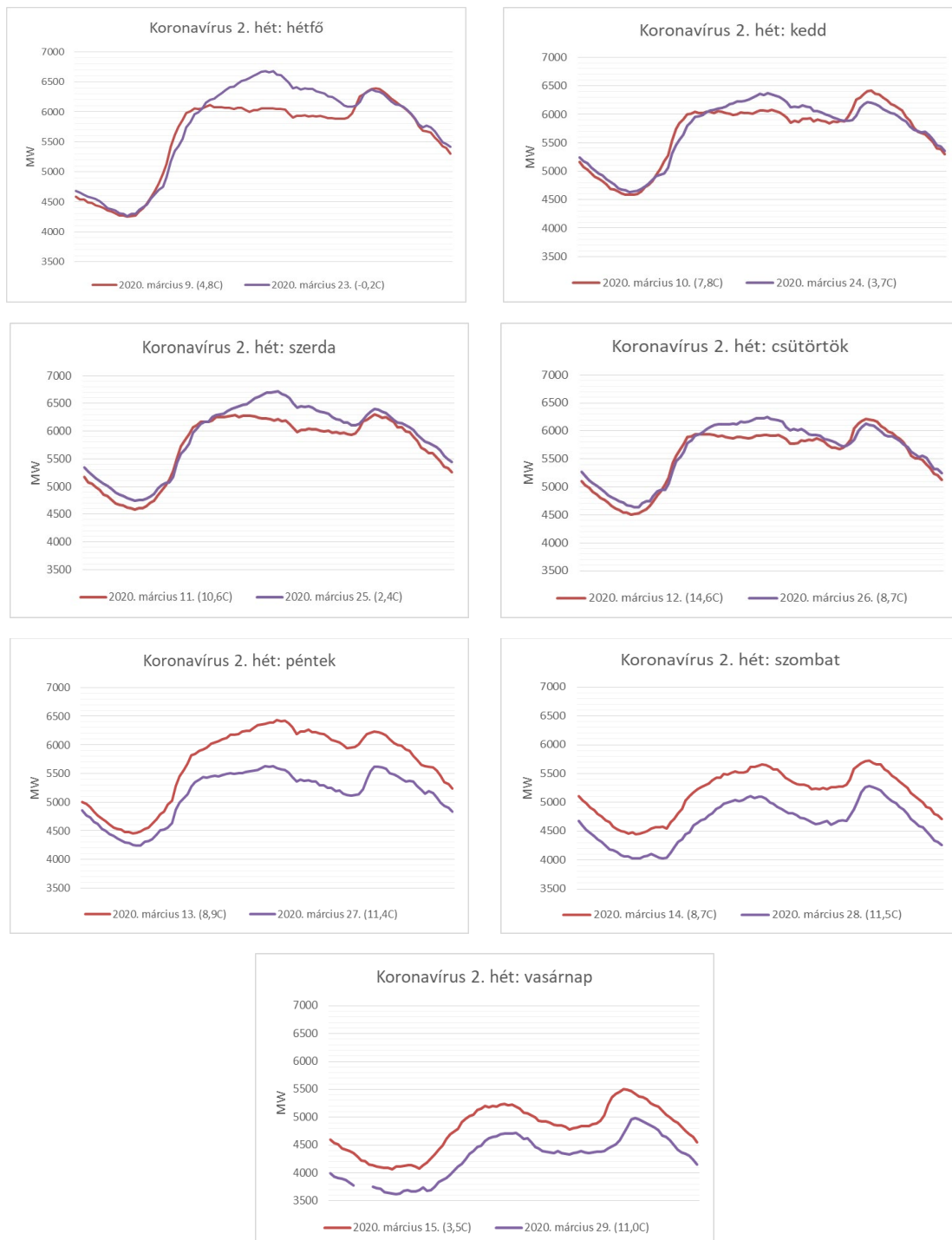
Az egyes szektorok szerepe a nettó villamosenergia-fogyasztásban 2018-ban

Végső energiacélú felhasználás (GWh)			39 426
+	Ipar		17 257
	+	Vas- és acélgégyártás	732
	+	Vegyipar és petrokémia	3 333
	+	Nemvas fémalapanyag gyártása	438
	+	Nemfém ásványi termék gyártása	1 426
	+	Járműgyártás	1 760
	+	Gépgyártás	2 827
	+	Bányászat és kőfejtés	117
	+	Élelmiszer, ital, és dohánytermék gyártása	2 526
	+	Papírgyártás, nyomdaipari tevékenység	888
	+	Fafeldolgozás (kivéve bútorgyártás)	378
	+	Építőipar	466
	+	Textil- és bőripar	244
	+	Egyéb - ipar	2 122
+	Közlekedés		1 204
	+	Vasút	1 166
	+	Közút	26
	+	Belföldi légi közlekedés	0
	+	Belföldi vízi közlekedés	0
	+	Csővezeték szállítás	12
	+	Egyéb - közlekedés	0
+	Egyéb ágazatok		20 965
	+	Kereskedelem és közszolgáltatások	8 540
	+	Lakosság	11 370
	+	Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás	970
	+	Halászat	12
	+	Egyéb - egyéb ágazat	73
Statisztikai különbség			228

Fentieket csak azért jeleztük, hogy lássuk, mekkora villamosenergia-fogyasztással rendelkeznek azok a szektorok, amelyek koronavírus-érintettségéről a médiában hallhatunk (egyes szektorok fogyasztása az érintettség okán nőhet és csökkenhet is).

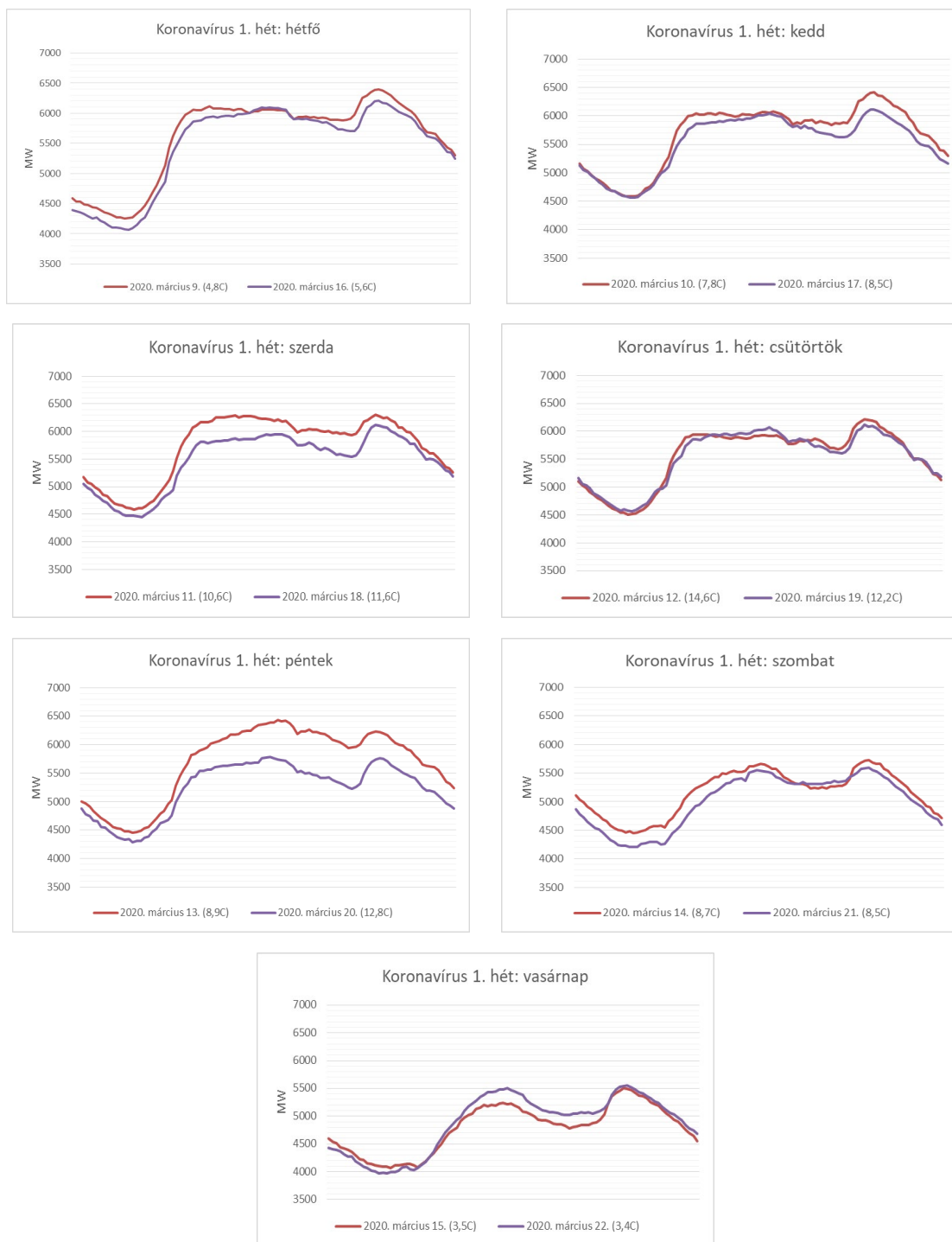
A napelemes torzító hatások, valamint az időjárási és hőmérsékleti hatások kiszűrésével megalkottuk azokat a napi terhelési görbéket, amelyek e torzításoktól mentesek, és a koronavírus terhelésre gyakorolt hatásait hivatottak láttatni.

Ábráink értelmezése: a piros terhelési görbe a koronavírus-mentes legutolsó márciusi hét (március 2. hét) adott napjának terhelési görbéje, a lila a koronavírus második hetének (március 4. hét) terhelési görbéje. **A lila terhelési görbe és a piros terhelési görbe különbségét kell figyelnünk, azt, hogy mennyivel fut a lila görbe a piros alatt, ez az, amiben a koronavírusnak a hatása (de vélhetően nem csak az) megbújik. A lila görbe a piros görbétől napelemes betáplálás vagy időjárási hatás miatt nem különbözhözhet (ezt kiszűrtük belőle), e különbség mögött legfeljebb a koronavírus és egyéb más, beazonosíthatatlan hatások állhatnak.**

Azt látjuk, hogy a hatás nem egyértelmű. A koronavírus második hetének hétfő-csütörtöki időszakában a korrigált terhelés a vírus ellenére a koronavírus-mentes hét adott napjának (hétfő vs. hétfő) terhelése fölött futott. Megemlítjük azonban, hogy a péntek-vasárnap közötti időszakokban a lila görbe egész nap mélyen a piros görbe alatt futott, vagyis a koronavírus (és vélhetően egyéb beazonosíthatatlan) hatások miatt a terhelés kisebb volt. A teljes heti hatás összesítése azt jelzi, hogy **a koronavírus valóban csökkentő hatással van a fogyasztásra/terhelésre, de ennek mértéke nem drámai, 2-4% körüli lehet.**

A koronavírus korábbi anyagunkban vázolt első heti hatásának megerősítése/megcáfolása érdekében módszerünkkel megvizsgáltuk újra a koronavírus első heti hatásait is, a következő ábrákat kaptuk.

A koronavírus első hetére vonatkozó **korábbi eredményeinket megerősíti**, hogy a terhelés (a napelemes és időjárási hatásoktól való megszűrés után) azon a héten is enyhén a megszokott alatt futott, és a különbség, **így a koronavírus vélt hatása nem érdemi**.

(Megjegyezzük ugyanakkor, hogy március – anyagunkban most még részletesen nem vizsgált – legutolsó napjaiban a terhelés látszólag meglepően alacsonyan futott, ezt részletesen egy későbbi anyagunkban nézzük meg.)

Felmerül a kérdés, hogy **miért nem látjuk például nagy autógyáraink leállításának rendszerterhelésre gyakorolt hatását**. Ennek okát egyértelműen nem tudjuk, **feltételezésünk az, hogy e gyárak közül több saját gázerőművel is rendelkezik**, és az elmúlt hetek és hónapok gázárainak és villamosenergia-árainak egymáshoz való viszonyai alapján joggal feltételezhetjük, hogy **e gyárak a maguk által elfogyasztott villanyt inkább maguk megtermelték, mintsem a hálózatról vételezték**, így koronavírus-mentes időszak terhelésük már akkor is legfeljebb csak kis mértékben volt látható a terhelési görbén (alig terhelte a közcélú rendszert, hisz jórészt nem onnan vételezték).

A **nagykereskedelmi villamosenergia-árak azonban a koronavírus második hetére** a március első felében tapasztalt 35-40 euró/MWh-s szintekhez képest **érdemben, 20-31 euró/MWh közé estek**. Ennek oka **többes**, nem kizárólag a hazai kereslet visszaesésében keresendő, nevezetesen: (1) **az európai villamosenergia-fogyasztás** a koronavírus hatására erőteljesebben **visszaesett** (olasz és német fogyasztás csökkenése), (2) **a nagykereskedelmi gázárak tovább csökkentek**, (3) **a szén-dioxid-kvóta ára** a korábbi 25 euró/t körüli szintről **15 euró közelébe süllyedt**, (4) **Magyarországon** március második felében az **erőteljesebb napelemes termelés hatására a kínálat** az igényektől függetlenül **nőtt**. E hatások azt jelzik, hogy az európai kereslet csökkent, az erőművi költségtényezők (gázár, CO₂-ár) csökkentek, a hazai fogyasztás is enyhén csökkent, és a hazai kínálat is enyhén nőtt. Az árcsökkenés tehát vélhetően csak kis részben köszönhető a hazai fogyasztás csökkenésének (mivel ennek mértéke nem drámai), **sokkal nagyobb szerepe van ebben a külföldi keresleti és összeurópai termelési költségviszonyok hatásainak**.

Adataink forrása: MEKH, MAVIR, HUPX, OMSZ